

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmintetlen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Réthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadás körüli panaszok bérment
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Videkre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50.

Hirdetmények díja:

6 hasábos petítor egyszeri hirde-
tésnél 6 kr. s minden következők-
nél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr
Nyílt-tér sora 15 kr.

Előfizetési felhívás

az

„ALFÖLD”

címmű politikai napilap

július—december félévi
folyamára.

Lapunk iránya s tartalma sokkal is-
mertebb t. olvasóközönségünk előtt, sem-
hogy azt ezuttal is bővebben fölemlitnünk
kellene. Nemzeti szabadelvű po-
litika — ez képezi kizárólagos fő írá-
nyunkat, s mellőzve a pártok érde-
ségeit, csak azt támogatjuk s azért léptünk
sikra, mi a magyar állam jól megfontolt
érdekeiben, a helyzet s tényleges viszonyok
figyelembevételével, szükséges s elérhető.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Videkre:
3 óra 3 ft 3 óra . . . 3 ft 50 kr.	
6 óra 6 „ 6 óra . . . 7 „ — „	

Az előfizetési pénzeket Bettelheim-
testvérek könyvkereskedése, vagy az „Al-
föld” kiadó hivatalába még e hó végeig
kérjük beküldeni, hogy a lapküldés aka-
dályt ne szenvedjen.

Arad, 1870. jun. 15.

A kiadó hivatal.

Arad, június hó 18.

(P.) A már évek óta vajdó kath. au-
tonomia ügye, eljutott végre, post tot dis-
crimina oda, hogy a Pestre felgyűlt meg-
választott képviselők, elhatározzák felkérni a
Romában időző hercegprímást, miszerint
a szervező nagygyűlést összehívni ke-
gyeskedjék!

Szép (!) eredmény — azonban elhagy-
va a már ugyis elégszer elmondott recri-
minatiokat, melyekkel a főpapság maga-
tartása ellen e vitális vallási ügyben joga-
san felléphet a közönség, lássuk amennyire
lehet, hogy a jövő mithozhat vagy inkább
kellene, hogy hozzon a kath. autonomiai
törekvésekre.

E törekvések által előidézett mozgalom
tagadhatlanul korszerű, s sok üdvöset is
mutathatott volna fel eddig is, ha ugyan
nem úgy mint történt, hanem egészen más
elemeknek jutott volna a vezérszerep an-
nak intézésében.

Mily nagyszerű, világraszóló esemény
lenne az, ha most épen, midőn Romában
az évszázadokon keresztül nagy erőfeszíté-
ssel megalapított pápai-absolutismus-
nak zárkóvót fogják, a csálhatatlanság ki-
mondása által letenni: igen most épen
létrehozni egy élet erős autonómiát, a kath.
egyházban!

Minden szó, mind n óvás, melyet a jó-
zan ész, a felvilágosultság nevében teszünk
Róma üzelméi ellen, sikertelenül hangzik
el: míg ellenben az autonomia létrejötte
által erősen megingattatnék, legalább az
egyházi adminisztráció terén, azon merev,
minden szabadabb mozgathatást elnyelő
centralisatio, mely csakis a főpapkának
nyit és pedig korlátlan hatalmiktól.

Ez természetesen csak is az első lépés
lenne, mely után a mozgalom megindítá-
sát igazoló nagy elvek következtetés ke-
resztülvívése mellett, még több is követ-
kezhethetne, vagyis hogy kimondjuk egész
leplezetlenül azt a mit gondolunk, a kath.
autonomia életrevaló szervezése által ér-
hetők el azt, hogy azon esetben, ha már
Róma tulkapásai egyéb utat nem hagynak
fen, amint ez valószínűleg be is fog követ-
kezni, — készen legyünk a nemzeti
egyház megalapítására, mint mely előbb
utóbb ultimum remediummá válik a lélek-
ölő pápai vagy inkább jesusita-absolutis-
mus ellen. Ekor azután teljes önérzettel
mutathatnánk autonómiánkra, mint oly in-
stitutura, melyet minden művelt nemzet
átvehetendőlünk.

Mai számunkhoz fél iv melléklet van csatolva.

Kérdés azonban, ha ilyen eredményt
lehet-e remélnünk egy oly szervező gyű-
léstől, melyet nem csak összehívni, hanem
annak menetére, mint elnök, kiváló hatást
gyakorolni, egy S i m o r J á n o s a mi
hercegprímásunk van jogosítva.

E jó biboros ur, mint Rómából érkező
megbírázó tudósítást állítják, készüldök
átcsapni az infallibilisták dicső táborába
ha már ugyan azóta ezt meg nem is tette.
Hogy miért azt ő tudja legjobban, s mi
csak, de nem alap nélkül gyaníthatjuk,
hogy mily meggyőző (!) okok vihették őt,
előbb nem kis örömmünkre, követett ellen-
zéki magatartásának megtagadására.

Nagy csalódás volna hinni, hogy Si-
mor, vagy általában a főpapság által, leg-
alább nagyrészt befolyásolt autonómi-
kus képviselők, ez ügyet oly szellemben
fogják felkarolni, mint azt azok, kik az
egészből nem csak szemfényvesztést, de
tüdős átalakulásokata magát lelt egyházi
administrációban, hittek remélhetni, meg-
várták volna.

Pedig valóban nagy elfogultság kell
ahhoz, ha valaki erővel nem akarja látni,
miszerint a papi omnipotentia fenmaradá-
sának forceirozása, amint ez főpapjaink-
nak az autonómiával szemben vitt maga-
tartásából, nagyon is kiritt, oly kétségbe-
esett eszköz, melylyel lehet még révséig
fentarthatandják magukat, biztosíthatják
továbbra is zsiros érdekeiket, de a katho-
licismus ügyét lépésről-lépésre mind jobban,
a végromlásig aknázzák hazánkban alá.

Nemcsak azért kell a katolicusok-
nak életerős alapokon nyugvó autonomia,
mert ezt egyedül a korszellem liberalis
irányulata követelné: hanem mert életké-
rdesévé vált az, hogy a hierarchia hatalma
a rendes korlátok közé szoríttassék, mert
különben az egész katolicismus teljes
szétoszlásnak nézhet eléje.

Azon urak, kik elvállalták a képvise-
löseget, nagy felelősséget is vállaltak ma-
gukra, ha csakugyan igazán akarják szol-
gálni azon ügyet, melynek zászlója alá sze-
gődnek: hogy nem hajtva semmit, a felül-
ről jöhető utasításokra, legjobb meggyő-
ződésük szerint kövessenek el mindent,
hogy az autonomia úgy szerveztessék, mint
azt a katolicismusnak, vitalis érdekei meg-
kívánják.

Pest, június 17.

(?) Mind valószínűbb, hogy R a j n e r bel-
ügyminiszter helyét gróf Szapáry foglalja el.
Tóth Vilmos államtitkár Rajnerral együtt fog
kilépni.

A határörvidéki polgárosításáról
a „Zukunft” a következőket közli:
Andrássy gróf utóbbi Bécsben léte alkalmá-
val határozottan kijelenté, hogy a határörvidék
számára anyagi téren sem ad sommi engedményt
addig, míg a varasdi két ezredet is fel nem oszlatják.

Ezzel — a nevezett lap értesülése szerint —
a közös hadügyminiszterium egyetért, azonban
bizonyos feltételeket tűz ki, melyek teljesiten-
dők — mielőtt a varasdi határörvidék átadása
megtörténik. Ezek közé tartozik az, hogy a nevezett
vidéken a vasuti munkálatok minél előbb meg-
kezdessenek, és a kincstári erdőség a nevezett
vidéken is belevonassék a közlekedési építkezé-
sek biztosításába.

Ezen kívül kikötötte a hadügyminiszterium:
hogy mindjárt most megszabassanak a többi 12
ezred polgárosítási módoszatát és ideje, König ez-
redesreformjának életbeléptetése, a határörvidék
képviseleinek a zágrábi országgyűlésen megjele-
nése, az országos és határörvidéki vasutak össze-
kapcsolása, megtörténik, ideje kitűzések és végre
monda sák ki, most határozottan, hogy jövőre
mind a 12 ezredet egy egésznek tekintik és fel-
osztásuk és polgárosításuk egyszerre és nem
darabonként fog megtörténni.

A „Zukunft” e n-hétszögekkel szemben nem
vél lehetségesnek azt, hogy a határörvidék tetteles
működéshez fogjon. Az előszakhoz, mely egyedül
menedék (?) midőn szavát senki sem hallgatta
meg — nem folyamodhatik, hanem vessen magát
egész erővel az anyagi térré, a nemzetgazdász-
sági érdekek emelésére, s csak ezen uton lehet tia-
baddá.

Karlovitz, jun. 15.

A kongressus mai ülésében Szabotits inter-
pellálta Sztójkovicz adminisztrátort Parischevics

krusdali archimandrita viselete iránt. Sztójko-
vics megígérte, miszerint vizsgálatot fog elren-
delni, és elhatározottat a zárdákban előforduló
szokott dolgok felett külön konferenciát tartani.
— Ezután folytattott a vitatkozás a congres-
susi választási szabályok felett. Milutinovicz azo-
kat egy újabb bizottságnak kíváná kiadni, in-
dítványa azonban nem talál pártolásra. A részle-
tes vitában a 4. § ig haladtak elő, melynél azon
városok közé, melyek külön képviselőt fognak
választani, felvételni indítványoztatott Karlovitz,
Buda Pest, Szabadka, Mitrowitz. A kongressus
csakis Karlovitzot fogadta el.

Karlovicz, június 17. A kongressus
szervezésére vonatkozó javaslat, mely XXIX.
számból áll, a mai ülésben, névszerinti szá-
vazás útján, 46 szóval 8 ellen elfogadtatott;
9 en nem szavaztak, 14-en távol voltak. Nikola-
jevits püspök az episcopatus nevében külön javas-
latot ad be. Miletics interpellációja alkalmából,
mely a kruchedoli kolostor főnökének hűtlen va-
gyonkezelését érinti, — a nevezett helyre két con-
gressusi tag küldetik ki, hogy vizsgálatot eszkö-
zöljön a kérdéses ügyben.

A bródi ezred erdősegeinek
eladása. A határörvidéki erdősegek eladása,
mint tudjuk, kedvező gondolat. Kuhn b.
közös hadügyminiszternek. S hozzá is kezdett
ezen eladásról a szokott katonai gazdálkodás
módja szerint. Csak midőn a sajtó felszólalt a til-
takozott ezen erdősegek elpazarlása ellen, állott
meg egy kissé a hadügyminiszter, de tervével
nem hagyott fel. A magyar delegáció s talán a
magyar kormány közbevegyülése sikerült
annyit kieszközölni, hogy az eladási tervzetben
némi módosítás állt be. Így történt, hogy f. évi
május 16-án a bródi ezred területén levő erdőse-
gek nyilvános árverés útján adtak el. A nyilván-
nos csúhirdetés, szabad versenyzés egy consor-
tiummal alku helyett, s részletes eladás az
egyszerre való elpazarlás helyett — ezek minden-
esetre elismerésre méltó jelei annak, hogy a had-
ügyminiszterium kezd a jó utat fel térni. Azonban
mind ez csak elméletben állt; gyakorlatilag meg-
húsítá a kedvező eredményt a hadügyministe-
rium azon eljárása, melynél fogva bizonyos felté-
leket szabott, — s a feltételek folytán 20 concu-
rens közül 19 visszavonult. A megmaradt egy
„concurens” ajánlott 530,310 frtot megjegyez-
vén, hogy Kévésbé terhes feltételek mellett meg-
adna 600,000 frtot is. A nyilvános concurrentia
tehát csak a papíron maradt, s ha a hadügy-
miniszterium józanabbul jár vala el, 600,000 frtnál
jóval nevezetesebb összeg ajánlatot, pedig hát a
főezred, — ha már a határörvidéki erdősegek el-
adása megkezdett minden tiltakozás dacára —
az, hogy az eladásból az államnak minél nagyobb
haszna legyen.

Hogy minő szakértelemmel becsülik meg a
határörvidéki erdősegeket a hadügyminiszteri-
umban az illető szakemberek, mutatja az hogy p.
a bródi ezred területén fekvő erdősegeket a had-
ügyminiszterium illető referensei 467,009 frtra
becsülték, pedig hát terhes feltételek mellett is
530,310 frt ajánlatot érték, sőt ha ama badar
feltételeket nem szabja a hadügyminiszterium, e
600,000 frtnál is jóval nagyobb összeget kap. A
pétervári ezred területén fekvő erdősegek
210,000 frtra becsültettek a hadügym. biztosai
által, egy trieszti ház pedig 14 frt helyett 30 frt
ígért minden törzsrét, összesen 450,000 frtot, tehát
a kétszeres összegnél is többet.

Ebből láthatjuk, hogy miként gazdálkodnak a
határörvidéki erdősegekkel a hadügyminiszteri-
umban. Mi nem hisszük, hogy Magyarországra arra
a szerepre legyen ká-hoztatva, hogy hallgatva
tűrje, s nézze azt a könnyelmű, egy ország va-
gyonát érdeklő, s késő időkre kibátó pazarlást.

Egy román miniszter kiáltványa.

A vörösek Romániában kisebbségre jutnak a
választásoknál. Ezért nagyon ingerültek és több-
helyett utcazi zavargások fordultak elő. A rendőrség
közbe lépett, de erre a vörösek azt mondták,
hogy a rendőrség a választásokba elegedett és
hogy a választókat megverték. Epureano minisz-
ter becsületszavát adta, hogy ilyeskről mitsem
tud és nemokára azután az utcasarkon a követ-
kező miniszteri kiáltvány jelent meg:

Kiáltvány.

1. Hogy a kérelmezők azon panaszán, mi-
szerint a választási bizottmánytól erőszakosko-
dások fordultak elősegítve legyen, elrendeltetett,
miszerint törvény által meghatározott távolság-
ban a választási bureautól államügyész és egy
rendőrbiztos álljon fel egy bizonyos számú gens-
darneal. A választóterem ajtajában egy lovas
rendőr fog állani, ki az első rendetlenségi jelre az
államügyészt és rendőrbiztosot értesíti és az utóbbi
azonnal közbelp és a megbontott jogegyensúlyt
helyreállítja.

2. A kérelmezők azon kívánságra nézve,
hogy a nemzetőrség rendes katonaság által he-
lyettesítettessék, megjegyezzük, hogy ez a fennálló
törvényekkel meg nem egyez, de mégis úgy hívé
a kormány, hogy e kérést annyiban számba ve-

szi, a mennyiben rendelé, hogy a kellő távolság-
ban sorkatonaság is állíttassék fel. A nemzetőr-
ség a választóteremtől 300 lépésnyire állíttat-
tík fel.

4. Arról is panaszkodnak, hogy oly egyének,
kiknek választási joguk sincs, egyik vál.szási
helyről a másikra hurezoltatnak és arra használ-
tatnak fel, hogy ennek vagy annak a pártnak
propagandát csináljanak. E tekintetben a minisz-
ter sajnálattal mutat a törvényekben lévő hiányra,
melyek nem gondoskodnak választási jegyek ki-
adásáról, a melyekkel léphessenek a csakugyan
választani jogosítottak a választási helyre. Tehát
a rendőrség b zatik meg azzal, hogy ez irányban
teendő bármely visszafordítások felügyeljenek (s es-
hetőleg hivatalukat gyakorolják).

Végül még egyszer erősíti Epureano minisz-
ter, hogy ő csak szabade vív eszméknek hódol, és
hogy a szabad választás általa már oly gyakran
kimondott eszméjét, minden erejéből fentartani
fog igyekezni.”

Országgyűlési tudósítás.

Pest, június 17.

(P-y.) A képviselőház ma rövid ülést tar-
tott, hogy fogadhassa a jelentéseket, melyeket a
kü önböző bizottságok kívántak tenni. — Mielőtt
azonban ez történt volna, elnök jelentő Drág hfy
Sándor Pestmegye vázakerületi képviselőjének
elhunyát, mi felett a ház jegyzőkönyvileg fejező
ki részvétét.

Ezután bemutatta elnök két újonnan válas-
zott képviselő megbízó levelét Desseffy La-
osét, ki Sárosmegye héthársi kerületében, — és
Schreiber Frigyesét, ki Szászsebes városában
választatott meg képviselőnek.

Tury Sámuel benyújtotta jelentését afelől,
hogy mikép járt el kiküldetésében, melynél fogva
Közép-Szolnokmegye tasnádi kerületében kellett
vizsgálatot tartania az itt legközelebb történt
képviseelő-választás iránt.

A jelentés sorshuzás útján az 5-ik bíráló bi-
zottságnak adatott ki.

Olvastatott ezután a ház gazdasági bizottsá-
gának jelentése a képviselőháznak június havi
költségvetéséről.

Továbbá Rajner Pál, belügyminiszter,
törvényjavaslatot nyújtott be a közbiztoság hely-
reállítására elrendelt intézkedések költségeinek
fedezéséről. A belügyminiszter egyszersmind fe-
lelni is kívánt S i m o n y i Ernőnek egy interpel-
lációjára, de minthogy a nevezett képviselő nem
volt jelen a házban, tehát választást máskorra ha-
lasztotta.

Ekkor olvasta Széll Kálmán a központi bi-
zottság jelentését az érekeujár-nyitra-trencsényi
vasutvonal kiépítésére vonatkozó törvényjavaslat
iránt.

Mihályi Péter a posta- és távirtdház felől
intézkedő; Kautz Gyula pedig a pénzügyi bi-
zottságnak jelentését a lánchíd megváltásáról
szóló törvényjavaslat iránt.

Ez utóbbi az osztályokhoz utasított azon-
nali tárgyalás végett, a két előbbi pedig a hétlőn
tartandó ü és naprendjére tűzetett ki. — Holnap
csupán avégből tartatik ülés, hogy a lánchíd
megváltása tárgyában adassa be a központi bi-
zottság a maga jelentését.

Miután mindez elintéztetett, a ház déli 11
óra körül eloszlott.

Emlékirat

az Arad-Pécska-Nagylak-szegedi
vasut ügyében.

(Folytatás.)

IX.

Kétségbevonatlan, hogy egy közforgalom-
nak szánt vasut létezelja előtt, a helyi érdekek
a világforgalmi érdekek előtt háttérbe szorulnak.

Kimutattuk azt, hogy a Pécska-nagylaki vo-
nalon a világforgalmi érdek fontosabb, mint a he-
lyi. Kimutattuk azt, hogy a két irány 1.500,000
frt bevételi különbséget eredményez.

Mi fog történni akkor a Battonya-mezőhe-
gyesi vonallal, ha a vasuti verseny fejlődése által,
melyre a szabad ipar emelkedésével biztos kilátá-
sunk lehet, s kell is hogy legyen, valamely tár-
saságnak eszébe jut, ezt a — tegyük, hogy csak
egy mértőddel röviddel vonalat kiépíteni, —
mely nemcsak a világforgalmat ragadja magához,
de még a Csanádmegyében utjába eső jeenté-
kenyebb közszégek forgalmát is elvezti. Nemde
egy ily versenyiárs mellett a bukás bizonyos.

S mi történik akkor, ha hogy a tervezett vo-
ral csakugyan Battonyának vitetve, Magyar- és
Ó-Pécska, továbbá Szemlak mezővárosok ele-
nek e vonalról? Ezek bizonynyal oda működne-
nek, hogy a Perjámos va-kányi vonallal összeköt-
tessenek. Természetesen nem fog más történni,
minthogy ezen összeköttetés által a Battonya-
mezőhegyesi vasut ismét csak egy oly versenyi-
ársat szerezze, mely lététől alappában rendi-
tené meg.

X.

Attérve most a vasutak kiépítési irányá nak
meghatározásánál szem előtt tartandó, és köve-
tendő tekintetek pontozataira: azt kimutattuk

már, hogy a pécska-nagylaki vonal közelebb is, olcsóbb is a battonyainál.

Köv. tisz. most a 2-ik és 3-ik pont, t. i. hogy mily népességű, a minő kiterjedésű ingatlan birtokot képviselő községek érintenek a pécska-nagylaki vonalon.

1. Magy.-Pécska 15,518 cat. hold ter. 7491 lak.	
2. Ó Pécska, Szt.-	
T. más pusztával 18,885 „ „ „ 7,200 „	
3. Ó Bodrog . . . 1,500 „ „ „ 500 „	
4. Szemlak . . . 17,600 „ „ „ 5,001 „	
5. Sajtny . . . 11,488 „ „ „ 3,980 „	
6. Nagylak . . . 24,356 „ „ „ 9,661 „	
7. M. Csanád . . . 8,887 „ „ „ 2,700 „	
8. Apátfalva . . . 16,992 „ „ „ 4,000 „	

tehát összesen 115,221 cat. hold ter. 40,533 lakosai bíró községek vonatkozásba a pécska-nagylaki vonal forgalmi terébe.

Mig ellenben a battonya-mezőhegyesi vonalon a következők:

1. Tornya . . . 6,875 cat. hold ter. 2,317 lak.	
2. Basárága és Szi- onda pusztá . . . 6,500 „ „ „ 190 „	
3. Battonya, a tom- pai pusztával . . . 15,312 „ „ „ 8,434 „	
4. Mezőhegyes . . . 27,893 „ „ „ 444 „	
5. Palota . . . 9,521 „ „ „ 4,024 „	

tehát összesen 66,101 cat. hold ter. 15,409 lakos képeznek ezen vonal vidéki forgalmát.

Tény tehát, hogy a pécska-nagylaki vonalon 115,221 cat. holdnyi, a csupán csak gabonamű-ekben 2,571,174 pozsonyi mérő szállítmányi anyagot termelő területen, 40,533 lakost számláló községek érintenek; holott a battonya-mezőhegyesi vonalon 66,101 holdnyi, s a többször hivatott emlékirat szerint, a gabonaműeken felül, minden egyéb termények hozzá számításával 1,466,579 pozsonyi mérő szállítmányi anyagot termelő területen, csak 15,409 lakos vonatékba a vasúti forgalomba.

XL.

Ezen statisztikai adatoknak egymással helyeszedből tehát világos, hogy a pécska-nagylaki vonalon, a már érintett világforgalmi érdekeken feüli,

1. Or. egy 25,124 lélek szám többségből álló lakosság emelne a forgalmat, míg ezen többség a másik versenyvonalon abból egészen kirekesztetnek.

2. Or. hogy ezen 49,120 catastro holddal több területen, a termelő erő, és a termelés mennyisége, a gyári és kézműipar ugy a kereskedelem, és postai forgalom sokszorosan nagyobb; mert az ezen vonalon létező kisebb községekben kívül, Magyar-Pécska, Ó Pécska, Szemlak, Nagylak, Apátfalva és Sajtny j. lentékeny, és évenként összesen 9 országos és 312 hétivásárokkal bíró mezővárosokban, 3 gyári és 877 kézműipar, 227 kereskedő és ezekhez mért kereskedelmi üzlet; — valamint évi 2,990,800 forint értékű nagyszerű postaforgalom, és végre az Apátfalván létező állami mióta-dohány raktárnak évi 20,000 mázsa készlete, van képviselve.

3. Or. egy tekintet a magyar-pécskai határon Szemlak felé vonu ó úgy nevezett római sáncokra, mint fontos erődökre, valamint az ezen községek érintő Maros folyóra, meggyőző bennünket ezen irányban egyszersmind stratégiai fontosságáról is, mint vasutak építésénél figyelem kívül hagyni nem szabad.

(Vége következik.)

Válasz a dalárügyet illető megjelent cikkeknek.

A különféle cikksorozatok után, melyek a dalárügyet más-más világításban tüntetik fel, és melyekben személyen a legzenvedélyesebben ámadatik meg, kötelességemnek tartom nézete met adatokkal erősítve, szintén fölírni.

Mindenek előtt óvat kell tennem az ellen, mintha a daleyket megunt testület volna, melynek lét és működése alig érdekel már valakit. Ha ez állna, nem tartották volna érdemesnek, róla hosszú cikkeket írni, és ami még fényesebb ezáfolat, hogy az utolsó

dalestélyek tömeges látogatásnak örvendtek, olyannyira, hogy a nemegyleti tagok által bejött összeg nemcsak a költségeket fedezte, de maradt is a pénzár részére, ami a számadásokból eléggé látható.

Azon vád mondatik továbbá ki, mintha én autokratiai korlátlan ággal intézkedtem a választást. — Ezen vád alaptalan, mert nem én, hanem a működő testület, közös megállapodás után, kándidálja a választandókat, mert mindenestre csak leginkább a működő testület van érdekelve, hogy ki választassák meg, és csak a működő tagok ismerik az egyes alkalmas egyéniségeket, a kikben ama bizalmat helyezik, mely az ügy körül buzgalmat és tevékenységet bennök feltételezi. — Meggyőzendő erre még, hogy az alapszabályok arról nem szólnak, hogy a működő tagok e választási gyakorlatra jogosítva vannak, de a felelet könnyű, ha kérdem, hogy hol vannak választások, akár országos, akár egyetliek, előleges megállapodás nélkül.

Hogy dacára annak, a czél sokszor nincsen elérve, és a bizalom csatlakozik, ez megint nem csak a daleyketnél, de másutt is megtörténik, ép úgy, amint sokszor az illetőnek foglalkozása és más érdeke később meg nem engedi, hogy az egylet körül buzgálkodhassék, mert hogy akaratlanul valaki ne tegyen semmit, nem bízhat.

Hogy én a gyűlésekben indítványozok, ez szintén természetes, mert, ha a választmány összeül, az egyletet érdeklő körülményeket csak tölem hallja (amit a t. választmányi tag urak bizonyíthatnak), már csak azért is, amint egyebütt is divik, hogy a karmester az ügyek menetéről van legjobban értesítve, kivált külön földön, ahol az elnökség csak meg-tiszteltetés és többnyire a karmester a tulajdonképeni ügyvezető.

Ami tehát amaz állítást illeti, hogy működésem nincsen eléggé ellenőrizve, utalhatok a választmány ama tavali figyelemztetésére, melylyel engem azért íletett, hogy a „Vas vendéglő“ nagytérmeben határozott dalestélyt nem ott, hanem az étteremben tartottam meg, mely egyedüli esetet kivéve, ezéért is, most is, mindig a választmány határozatához szigorúan ragaszkodom.

Ami pedig a tanórakban való ellenőrzést illeti, jogában áll minden pártoló tagnak azokban részt venni, sőt saját indítványom folytán ön határozattal, hogy a tanórakban néhány jelenjen meg egy választmányi tag, hogy ezaz illetők elmulaszták, nem tartozik meutogetésemhez.

Mintán a választmány többnyire engem bizott meg a tesndökkel, időm annyira igénybe volt véve, hogy mellékes keresetről, a színházon kívül, szó sem lett, de sőt sokszor éj félig kellett írással foglalkoznom, mit Györfy erd. hivatalnok ur, ki velem dolgozott, eléggé bizonyíthat.

Most a művészetről.

A zeneművészet azon sajnos helyzetben van még mindig nálunk, hogy mindenki akár bir köpzettséggel, akár nem tulajdonit magának megdönthetetlen bírálatot, hozni, pedig a képzett zenész, kinek életfildadata az há 100 esztendőig él, még mindig újabb és újabb fölfedezéseket tesz, és mindig van alkalma tudományát bővíteni, hogy önálló bírálatot hozhasson. De a zenének külön ága az ének, kivált a karének, a melyhez magint külön jártasság kívánatik.

Azt mondják, hogy átirataim rosak, és magyartalan észjárásom szerint, keringő és landler módjára vannak alkalmazva. Fölötte nem lo vagiaseljárás, bennem a német elemet megtámadni, a hol inkább tisztelni kellene azon igyekezetet, ha valaki magának egy idegen nyelvet annyira elsajátít, hogy még az irodalmi téren sem járhatlan és képes magát azon nyelven védeni.

Ha valakinek kedve van, magát arról meggyőzni, hogy mily számos levelet kapok az ország minden részéről, azon keréssel, hogy küldjék szerzeményeimből, annak szívesen szol-

gálok, és nagyon ferde izlésüknek kellene lenni, ez illő daleyleteknek, ha csakugyan keringőt és landlert kellene tölem tegadnók. Különb szerzeményeim minden indokolt műbiráltnak alávetem.

Egy ugyan furcsa kitétel az, hogy a program mind „Schneider Fanni“ból áll, hol csak egyetlen egyszer lett felvéve, de miért? — Mert az ifjuság által számtalanszor, de sőt Lippán a dalversenyen is előadva, a közönség tetszését megnyerte, és nem lehetett azt feltelni, hogy a mi egyenél erőny a másikkál bün.

A mi a darabok megválasztását illeti, könnyen belátni, hogy a hangok és a tehetségeket, és azon kívül a közönség izlését tekintetbe kell venni, a mit eddig is mindig tettem; különben van egy egyleti választmányi tag, a ki nagy zeneképzettséggel bir (H. J. ur) miért nem bíztatik ez meg az ilyenekkel és meg vagyok győződve, hogy nem fog alaptalanul itélni és figyelembe fogja venni mindazon nehézségeket, melyekkel egy testületnek a betanítása jár, a melynek tagjai csak saját ösztönük ből estve, ott hagyván családjukat, előjűnek a tanórakba, és a kik nagyobb részt nem zenéért ölk.

Ha vesszük egy gyermeket, kit zenére tanítunk, esztendőket kellene hozzá, a míg csak valamire visszük, pedig a gyermek könnyebben tanul, mint a már korosabb ember. Itt ellenben azon lehetetlenség kívánatik, hogy egynehány óra alatt valaki képzett énekessé legyen. — Ha valaki idővel egy bizonyos képzettségre viszi, egyszerre megnövi, elutazik, katonává vagy akár miv lesz, és megszűnik az egylet működő tagjává lenni, most tessék aztán az ennek helyébe léptettel ujonnan kezdeni, és ez oka annak, hogy mért ingadoznak a daleyletek nem csak nálunk, hanem országszerte.

(Vége következik.)

Kunert Ede.

Az aradmegyei községi jegyzők lefolyt értekezletei.

A mult év június hó 3-án Aradon tartott aradmegyei községi jegyzői értekezleten a kartársak oly szép számban jelentek meg, az egyesülési szükség egyhangulag kimondatván, az ügy oly meleg és lelkesült pártfogásban részesült, hogy a legszébb reményekre jogosított.

Az aradmegyei községi jegyzők által bemutatott, Moldován János R.-Világos községi jegyző ur tollából folyt „Emlékirat“ lett a szintén m. évi június hó 23-án Pesten tartott ország. jegyzői értekezlet által elfogadva és némi módosításokkal, valamint a magas kormány, ugy a magas képviselethez elé a községre rendezési törvényben leendő figyelembevételét végett beadva.

Ily sikeres kezdetre minden aradmegyei községi jegyző büszkén tekintett, és azon reményekre jogosított, hogy az első országos siker a kartársakra buzditólag fog hatni, és az egyszer szerzett országos hirt az egylet érdekében tollal, szóval és tettel képessége és idejéhez képest oda fog működni, hogy az továbbra is fentartassék.

Da ugy látszik, hogy csak szalmatűz volt a lelkesedés fellobbanása, mert az első értekezlet óta a közömbösség lett az alakulandó egylet szibbasztója, azon első értekezlet óta az aradmegyei 93 községi jegyzőből a később egybehívott öt értekezleten az elnök és jegyzőn kívül 5-6 tag, legfeljebb 10 tag jelent meg, és a végleges megalkulás végett szerkesztett és kinyomtatott alapszabályok megvitatás és elfogadása czéljából soha annyi tag nem jelent meg, hogy az az aradmegyei községi jegyzők nevében felterjesztethetett volna.

Az 1869 ik évi november hó 8-ára összehitt értekezleten az elnök és alólírottan kívül csak tíz községi jegyző jelenvén meg, az alapszabályok megvitatására november hó 27-ike tüzetett ki azon, észrevétellel, hogy azon értekezleten a jelenlevők az összes jegyzők nevében és azokra kötelezőleg fognak határozni.

November hó 27-én az elnök és jegyzőn kívül 9 tag jelent meg, az alapszabályok felolvasattak; megvitaták és elfogadtattak; alólírott utasítottat annak, a magas kormány által leendő megerősítése végett, a szükséges lépéseket megtenni.

Ezt elmulasztván, igazolásomra az indokokat elősorolom, kartársaimra bízván ísekkut Mihály ideiglenes elnök ur által is helyeselt, azon önkéntes határozatellenes tettem felett ítéletet mondani, akár kedvező, akár rosszaló leendő ítéletük, engem azon öntudat mindeneseire megnyugtát, hogy véleményem szerint az egyleti ügynek az által, ha nem is használtam, de semmikép sem ártottam, mert:

nem tartottam elfogadhatónak azon elvet, hogy 93 egyenjogu tag nevében 9 tag kötelezőleg határozhaason, ismét csak 9 vagy 10 tagnak nyilatkozata folytán akkor, midőn arra sem feljogosítva, sem megbízva nincsenek.

Előrebocsátom, hogy a felterjeszteti elmulasztott alapszabályok minden 3-ával teljesen egyetérték, én azt valamennyi jegyzőre nézve elfogadhatónak valloam és szószentírti felterjesztéssel mellett szavazok, de abból nem következtetem, hogy más is ugyanazon véleményben van, és azt szintén helyeselve elfogadja; vagy akarla nem akarla elfogad, i kénytelen.

De kérdem, minő joggal erőszakolhatjuk kilenczen-tizen nézetünket a többiekre? nem lehetéss-e, hogy számos kartársaink egész ellenkező és tán jobb véleményben vannak és ellenkezőt elmaradásuk és agyonhallgatással akarják velünk éreztetni, — ezt ugyan nem hiszem, mert az aradmegyei községi jegyzők önnönmaguknak ily elcátlan szegénységi bizonyítványt adni nem fognak, az akkori részvétlenséget a folytonos eszések okozta rossz utaknak egyrészt, másrészt pedig az akkori időbeni sokoldalú elfoglaltatásuknak akarom tulajdonítani.

Az ily nagy horderejű életkérdéses ügyben felületes elintézésé annak csakis ártalmára lehet, azt tüzetesen megvitatni, mindenki érdekét a mennyire lehetséges, ki kell elégiteni, és inkább ma hátrálni és az ügyet egészen elejtetni, mintsem erőszakkal hatni akarai és akkor kudarcot vallani; — de ahöz idő kell, azért az egyletet lelkesen felkarolók részéről áldozatot kell hozni.

Az alapszabályok elfogadásakor jelenvott kartársakból az ügy lényegéhez csak kevesen szólottak nemcsak, de némely része azt végig sem hallgatta, ugyhogy a határozat hozatalakor csak 5-6 tag volt jelen; — ily türelmetlenség, és nyakra-főre való elfogadás szülte a magas országgyűléshez felküldött érv-szegény kérelmet is, melyben csakis a községre rendezési törvényjavaslatban észlelt, a jegyzőkre közvetlenül háramló sérelmek orvoslása kérelmet, és eltérve az egylet egyik főhivatásá ol, a törvényjavaslatban észlelt egyéb nehézségek orvoslása nem említettett, holott a községi jegyzők vannak hivatva arra, hogy az elbőli merített tapasztalataik elősorolásával fűdös és életrevaló törvény alkotásához közreműködjenek.

A f. évi május hó 27-re összehitt értekezletre csakis 5 kartárs jelenvén meg ísekkut Mihály elnök ur és alólírott, a kartársak részéről az ügy körül kimutatott közömbösség miatt, eddig velt hivatalokról lemondottak, az ügy érdekében is helyt kívánván engedni szerencsésebb és tán buzgóbb kartársaknak.

A lemondott elnök ur, valamint én is, az irányunkban nyilatkozott szíves bizalmat azon, reménységben fogadtuk el tisztelet kartársainktól, hogy vállainkra vott kötelességeinket kartársaink támogatásával, hiven az ügy javára teljesíteni fogjuk, de a mi, szolgáltatunk id-jei, 5-6 kartársakat kivéve, nem támogatattván, szíves közönségünk nyilvánítása mellett lemondunk, és egész bizalommal kérjük igen tisztelet kartársainkat, keblükből olyakat az ügy élére helyezni, kik több szerénységgel és odaadással, a végleges a községi jegyzőkre igen fontos életkérdéses egylet megalakulását keresztül vihecssék.

En visszavonulásom által nem szűnődök meg ezután sem szerény tehetségem és erőmhöz

TÁRCZA.

A honvédménház könyve.

(A honvédménház ügyvezetői megbízásából szerkesztette Tóth Kálmán. Pesten, 1870.)

Egy cöpp ismét dicsőségünk kimeríthetetlen tengeréből; egy óra azon időkből, melynek minden perczeteje százados nyomokat hagyott maga után; egy kódorabbal több a Pantheonhoz, melyben hallhatatlan hőseink, dicsőünk megkoszorúzott nevét örökké, örökké tisztelettel őrzí az utókor hálaia.

A dicsőéggel és fájdalommal teli 1848—49. időnek a sajtó és a szellem fölzábadultával egész külön irodalma támadt; egy kis könyvtárat megtöltötenének a rövid időn megjelent könyvek, melyeknek tárgya a szabadságharcz dicsőeljes idejéből van merítve, smelyek közül az előttünk fekvő, goondosan kiállított honvédménház könyve a legelsőik között foglal helyet.

Az egész könyv a honvédnév dicsőítésével foglalkozik, s haszna a dicsőített hősök menedékhelyre szoruló tagjainak számára jövedelmez. — Amennyit, annyit, ha csak egy tégla rá valót is, az önzetlen lelkű, fáradszatos szerkesztő s az érdektelen munkatársak — lelkükben elegendőleg meg vannak jutalmazva.

A könyv „A honvéd“ című, megnyerő költeménnyel kezdődik — Lugoassy Józseftől, melyben a honvédség története valódi balladai hangon gyönyörűen van előadva.

„Rege, régi rege, tán nem is valóság,
Talan csak álomkép, költeményes órá,
Sivár bölcselkedés,
Korcs nemzedék előtt,
Ábrándos bohóság!

— — — — —
Déliabós pusztá, mint hajnal, meghasad,
Fölvillog kódéből tündör lovag-csapat;
Jámor pásztornépek
Bérezől alálének
Ötvény vasat.

A honvédség valódi apothesis.

A könyvben második, de tárgyra szomorú érdekességéül fogva egyike a legelső daraboknak „A tizenhármak kivégőztetése.“ Tiszti Lajostól; mely — a „Pesti Napló“ szerint — a tárgyhöz illő komoly, méltóságteljes hangon van megírva. E történeti rajz írójának viszonya e lapokhoz — nem engedi azon sok dicsőeteti ismételnék, melylyel a figyelmes részletességet, az oly szépen eltalált történeti hangot s a kidolgozás lelkiismeretességét a hazai lapok kivétel nélkül elhalmozkák; de részünkről be kell vallanunk, hogy a munkáskát olvasásakor egy pár könnyecseppel bírltuk meg. Sok oly tény van a megrázó jelenetekkel telt kis leírásban, mely itt lát először napvilágot; valamint nagy részletességgel van a katasztrófa színhelye is leírva ugyanynyira, hogy egy olvasásra bárki oda tálna a vérről szentelt kalvária legelrejtettebb részéhez.

Az adatok mind elő, szem és fülünk elbűszélése és leírása után vannak közzölve, s mert a hivatkozás mind ismeretes névakra történik, az aradiak előtt kétszeres érdekekkel bir a leírás. . .

A leíró részek közt — melyek érdekességben egymással vetekednek — rövid, de valóban van írva „Bem jellelmrajza s a szelindeki csata“ Bauer őrnagy, Bem hadseregének hátrahagyott jegyzetei után, közli Makrai László. A gömbölyű, mosolygó képű szigorú tábornoknak hü fotografája ez, s a rövid sorokból az olvasó ugy megismeri a „kedves őreget“, mintha ma is szeméi előtt állana.

„Bem mindenek fölött föltétlen engédmességet és fegyelmet követelt sorozottul elsőül — utolsóig.

Szilágyi-Somlón az előtte tisztelgőket e szavakkal fogadta: „A kormány ezen sereg teljhatalmu főparancsnokának nevezett ki. Én önként föltétlen engédmességet kérek; ki nem engedelmeskedik, föbe fog lövetni; ellenben jutalmazni is tudok.

It a varázstítok, mely Bem hadseregét győzelemre vezette.

Második főgondja volt, hogy embereinek leg-

alább két napi eledele; s harmadik, hogy az elégnél is több muníciója legyen.

Tántoríthatalon híve volt a predesztinációnak a gyakran a gyávát azzal menté, hogy nem tehet róla a szerecséttlen, ha gyávának szűletett.

Mindenki iránt nyílt, őszinte és bizalmas volt, csak terveit el nem árulta senkinek s saját faja, a longyelokkal szemköz volt szokottal zárkozottabb.

Nékkelt szemközt az öreg mindig zavarodott, de határ nélkül udvarias volt, s ha lehetett, mindig elkerülte őket. . .

Nagy érdekltségben tart egész végig „Bem Guyon, Kmetty és Stein tábornokok kimenekülése“ című leírás, Magyar Lajostól, ki maga is egyike volt azon áldozatoknak, kik Kmettyvel együtt a mőri fanatistált vadölátság által szalmával telt szinbe zárva, csak a kétségbeesés megfeszített utolsó erejével bírtak a kiszakított ajtón keresztül a lángokban álló alaktványból a mőri hóhérok szuronyai elé menekülni. Az isten a legkétségbeejtőbb pillanathoz hozta, arra menekülő Bem, Guyont és Steint, s szabadtérrel együtt tartottak Bajadi Ramába, — a török területre.

Hiadó egy sikerült kis költeménye után, Tóth Kálmán egésszéges tollából következik az író privát katonás élményeiből egy pikáns kis részlet: „Mikorengem Szeged városából per Schub kisértek ki.“ Ekedélyes hangú humoroszkformát, mely azonban az előszóra igaz történet, mutatványul közölni fogjuk legközelebb.

Szép hangon van leírva „A z aradi nap“ Lévai Józseftől versben s a „Komáromi éji tadmadás“ Bobik Gusztávtól, jelenleg Mercofalva érdemes plebánusától — prózában, mely leírásban a derék plebánost ép oly hazafinak, mint müvelt lelkű s egésszéges tollú írónak tapasztaljuk.

Szívet megkapó szép költemény a Szemere Miklóé, az „Egykori iskolatársak“ melynek annyi fájalmas hurt érintő első és utolsó szakát ide ígatjuk:

„Fel a pohárral, vén barátim!
S ha ki: gyűlölt is, béküljő ki!
Rovid napon: a kít szeressen,
S a ki szerette: nem lesz senki.
Akkor a sírból is felául,
Nem lel már okra, mér gyűlölte,
Év kí elkerülte s im most:
Ugy fáj utána szíve, lelke.

— — — — —
Fel'g pohárra vén barátim!
Végő búcsunk ez! Pár év múlva
Együtt többé nem vigadunk már,
Hervadt levélként porba hullva.
Egy imám van még az istenhöz!
— Miért kérném én én már sokra? —
Ne maradjak én utolsó! —
Gyászoló fejűl sírotokra!

A „nádorhuszárok hazajövetele“ Virág Lajos által van történeti hűséggel megírva, s az író rajongó tisztelettel festi az idegen földről annyi ezer falál közt — a szegény hazába visszatérő magyar katonák hűszerelmét.

Klapkától a kíváncsiság idejéből van egy érdekes részlet s P. S. z a t h m á r i Károlytól, emlékei 1848 és 49 ből.

De a k Farkas az erdélyi 1851.—1859-diki összeesküvést írja le hűen, minüt ő maga is mint egyik szereplő — bele volt avatva az összeesküvés titkáiba. E leírás is az elsőik között áll tárgya érdekességénél fogva. . .

De ki győzné mind sorról sorra ismertetni ez érdekesnél-érdekesebb történeti hű rajzokat; mikor olyan nehéz megállni, hogy a tér szűk volta dacára egyes jobb helyeket meg ne ismeressünk olvasóinkkal.

Kénytelenek vagyunk megelégedni a tartalom egyszerű felsorolásával, mely magában is eléggé mutatja a könyv tartalmasságát és érdekességét.

Eddig nem említett dolgozatok: „Első magyar katonai tanoda“ Rónay Jácinttól; „Emlékezés“ Tóth Kálmántól; „Egy szép asszony emléke“ Dömény Józseftől; „Hogy el fog venni a magyar“ Szász Károlytól; „Bujdosások idejéből“ Szegfy Móról; „Rabságom oka“ Medgyes Lajostól; „Bem föl-

képest, ha szükséges, áldozattal is, alakulandó egy-
létként javára közreműködni és azt előmozdítani,
mert évek óta táplált óhajom megtestesülését lá-
tom benne.

Glogovátz, jun. 10. 1870.

Oródy Nándor,
jegyző.

Paulis, június 17.

Valahára nálunk is élénken foglalkoznak egy
olvasó-egylet alakításán, az alapszabályok valódi
demokraticus szellemmel bírnak, az aláírás szép
eredményt reméltet.

A „Sátán” című pesti német élelczap szer-
kesztője egy új divatu előfizetési módot talált fel
— járván faluról falura előfizetőket fogni. —
Urnapiján Győrök közönsége részesült azon tisz-
teletben, hogy ott keresett előfizetőket s a mai
vonnattal Radna és Lipka közönsége tiszteltetésé-
re aietett — ígéretet tévén, hogy Paulis is részesíteni
fogja látogatásában, hol ha sorsa éjjelre tartja, egy
külömbféle állati hangokból álló megtestesítő éj-
jeli zenével kedveskedik neki a lapját nem
olvasó közönség.

A mozgópostával járó postaiszt avagy pedig
a vasuti kalauz tul buzgó hivatali tevékenysége
folytán, ki mielőtt a posta leadatott volna, már a
mozdony megindulására jelyenez, gyakran a kül-
demények nem a reggel 7 óra 5 perczkor jövő,
hanem a d. e. 10 óra 59 perczkor Aradra menő
vonattal érkeznek meg, miáltal a közönség gyak-
ran fontos halasztást nem szenvedhet ügyekben
24 órák késedelmet szenved. Tudunkkal mindaddig
míg a posta le- és feladása elintéztve nincs, az el-
indulásra jel nem adható, felkérjük ennél fogva
tisztelt szerkesztő urat lenne szives ezen a közön-
ségre nézve igen fontos ügy jövőre elő nem for-
dultatás iránt nevünkben felszólalni.

D. F.

Legujabb.

Zágráb, jun. 17. A fumei vasut
építése folytán szükséges kisajátítások
nagy ellenszegülésre találunk a ha-
tárvidéki telektulajdonosoknál.

Brüssel, jun. 17. A miniszterium
visszalépése bizonyos, a lemondó minisz-
terek a királynak azon tanácsot adták,
hogy alakítson új kabinetet a jobboldal
kiválóbb egyéneiből; ha a katolikus párt
veszi át a kormányt, akkor bizonyos a
kamara berekesztése.

Washington, jun. 17. A kép-
viselőház elfogadta az elnök azon inditvá-
nyát, mely szerint ő felhatalmaztatik, hogy
a Cuba szigetén folytatott barbár háboru
ellen demonstrálhasson, és hogy szükség
esetén a kormányok közreműködését biz-
tosítsa az iránt, hogy a hadakozó feleket
a hadviselési törvények megtartására kész-
tesse.

Flórencz, jun. 17. A solferinói
emlékverszobornak folyó hó 24. eszközlendő
fölatázása alkalmával Ausztria részéről
Pollák ezredes, Franciaország részéről
Hye ezredes fog jelenlenni. Az Ausztria
ellen szőtt tervek miatt állítólag Velenczé-
ben történt elfogatásokról szóló hírek alap-
talanok. Felső-Olaszország teljesen nyu-
godt.

Bayonne, június 17. Igen sok
karlista vezér van itt jelen, a kik állítólag
mozgalmat akarnak indítani. Valószínű,
hogy internáltatni fognak.

Konstantinápoly, június 17. A
porta egyezkedett a perzsa kormánnyal,

*) Ez az illető oly magától érthető kötelessége, hogy
létkelni sem akarunk, miszerint a paulisok többé eszentul
nem lesznek ily önkényes visszaélések kitéve. Szerk.

hogy a határ végkijelölése 3 hónap mulva
történjék.

Konstantinápoly, jun. 17. Híre-
jár, hogy a szultán megfogja látogatni a
jelenleg Livádiában tartózkodó orosz csá-
szárt. Az egyiptomi trónutód Bécs, Berlin,
Páris és London városokat fogja meglá-
togatni.

Flórencz, június. 17. Trani gróf
trónigényeiről okmányilag lemondott.

Róma, június 17. Azon hir szár-
nyal, hogy a pápa súlyosan meg-
betegedett.

Ujdonságok.

*A tegnapi tartott városi közgyűlés egyik
legörvendetesebb eredményeül jelenthetjük, hogy
Atzél Péter polgárnagy a nevezetes Rohrdorf-
féle ritka állat s madárgyűjteményt, saját költ-
ségén a pesti főlemlitanoda számára megvette,
s egyuttal a Holt-Maros folyóvá létele, valamint
Arad városát egy vízvezetékkel ellátandó tervezet
késztetés költségét, melylyel Lindley pesti híres
mérnököt megbizta, szintén ő fedezendi a részére
járó polgárnagyi fizetéséből, melyet, mióta ország-
gyűlési képviselő, nem vett föl a városi pénztárból.

*A városi közgyűlés, holnap, hétfőn d. u.
5 órakor folytattni fog.

*A vingai honvéd zászlóalj lobogóját e
hó vége felé fogják felszentelni. A honvédek öz-
v. gróf Zelinszkynek, született Lovász Amália asz-
zonyt szolták föl a zászlóanyaságra. Az özvegy
grófné, bár Párisban lakik, egész készséggel elfo-
gadta a megiszteltetést.

*A temesvári honvédegylet, mint a „Te-
mesvári Zeitung” írja, közelebb fog oszolni.

— Az „első aradi betegsegélyző és te-
metkezési egylet” alapszabályai a belügymi-
nisteriumtól 2793. sz. a. megerősítve leérkeztek.

— Ruber István pécsai iparos mult eső-
törtékön saját készítményű tűzijátékkal előadást
tartott a Pécska alatt levő régi Rókos parton jó-
tékonny czállal összekötve, a tisztá jövedelemnek
fele része ugyanis a honvédek menháza javára
lévén általa szánva. Az előadás igen nagyszá-
mú, de kevés fizető közönség jelenlétében meglehető-
sen sikerrel ment végbe. Ruber István, bár a be-
vételek még költségeit sem fedezték, 5 forintot
kifizetett a szerkesztőségnek, s a rokkant honvédek menháza javára. —
Sajnos, hogy a tűzijáték a jó czél iránt a lelke-
sülésnek oly csekély tüstét gyújtotta fel a pécs-
kaiak közt, minek következtében Ruber Ist-
vának nem igen fog többé kedve kerekedni a
nemfizető közönség nagyobb mulattatására saját
költségén puffogatni el fényes rakétáit, tűzke-
reit stb. A jótékony czélra adott 5 frtért fogadja
a nyilvános közönséget.

*Győrökről számos panasz: érkezett hoz-
zánk, az ottani fertelmes rossz marhahús árulása
miatt, s hogy az ottani előjáróság legkevesebbet
sem tesz az ottani két mészáros rendreutásitá-
sára, hogy a drága pénzen mért s nélkülözhetlen
tápszert ne oly minőségben árulhassák, a mint az
illetőknek tetszik, hanem a milyent árulói kö-
telességük volna. — A másik panasz a közönségből
az időháthoz vezetű gyalázatos rossz, árkos-gör-
dös utat illeti, s hogy általában az előjáróság o-
hanyagul jár el az effélékben, hogy a legszigor-
rub megrovást érdemli.

— Vingáról írják: Néhány nap előtt hon-
védeket kellett elszállásolni városunkban. Egyik
háznál, hol a gazda nem volt hon, a házról je-
lölte ki az illető honvédeknek a szobát, melyben ez
nem gyanítva semmi rosszat, magát kényelembe is
helyezte. A gazda, ki ez idő alatt a vendéglőben
mulatott, hírére vevé a házánál történt beszáláso-
lásnak, rettenetes dühbe jött, s azonnal haza
akart rohanni. Csak nagy bajjal voltak képesek
a jelenvoltnak őt visszatartani, s a honvéddragny-
nak is azonnal jelentés tetteit. E közben azon-
ban a dühösködőnek sikerült kimenekülni vala-
hogy a vendéglőlől, haza sietett s mielőtt valaki

megakadályozhatta volna, azon szobába, hol a
honvéd elszállásolva volt, rohant, s ezt a mint
épen józsefűt aludt, irgalmatlanul elkezdte dön-
getni. Szerencsére hamar megérkezett a segítség,
s a honvéd a kék foltokon kívül nagyobb sérü-
lést nem szenvedett. A vendégszerető házigazda
azonnal bűnvádi vizsgálat alá vétetett.

*József főherczeg, mint pesti levelezőnk
írja, e hó 21-én Temesmegyében érkezend s szem-
lét tartand a Csákván és Vingán elhelyezett hon-
védség felett.

*Verok János szőlőmalm-építőmester oly
szerkesztű szőlőmalmot talált föl, hogy minden
szél nélkül folytonosan öröl négy pár köre. E na-
pokban Jakabffy Tódor kupai földbirtokos új
malma számára készített el ily malmot, s mint
nekünk írják, a mű igen sikerült. Az ily szőlő-
malom építésére az illetővel Kupán értekezhetni.

*Gyászjelentés. Mely keservű tudatjuk
szeretett fivér, illetőleg édes atyánk Szász
Lajos m. kir. pénzügyigazg. fogalmazónak f. é.
jun. 16-án d. u. 4 órakor élté 48-ik évében hosz-
szas szenvedés után történt gyászos elhunytát. —
Az elszenderedett tetemei, hosszú utczai 5-dik sz.
házból f. é. június 18-án d. u. 5 órakor helyezett-
tek a helybeli róm. kath. sírkertbe örök nyuga-
lomra, és a sz. miseáldozat f. é. június 20-án d. e.
10 órakor fog a helybeli megyei kórház kápolná-
jában az egek urának bemutatattani. Béke lengjen
örök álma felett! Rócek Szász Julia, Szász Béla,
Ilona, Lajos, Sándor és Ida.

*Nagyváradon a „Csikóst” adták. Az öreg
csikós csak kapacizálja a bojtárt: Vigyázz ma-
gadra Bandi, tudod-e azt, hogy az embert némely-
kor úgy temetik el, hogy még sirt sem ásnak ne-
ki? aztán a nemes vármegye is szokott ám temet-
tetni! Erre valaki a közönség közül nagyhangon
felkiáltott: de most meg a vármegyét temetik.

*Párisban történt. Egy valaki elszöktet
egy nőt férjétől. — A frj se nem busul, se
nem hívja párbajra az illetőt, de még csak
perelni sem kezd. Mindössze egy levelet ír a szök-
tetőnek: „Uram! Már régóta meg akartam sza-
badulni nőmtől, mert már már kiállhatanná lőn.
Alig nyolcz napja egy veszett eb megharapta nő-
met s így képzelteti, mily aggódva vártam a kö-
vetkezendőt. . . Most ön várhatja; de ön minde-
nesetre meg fog totni mindent, hogy a kitör-
hető dühnek elejét vegye. Isten önnel uram! Csak
azt jegyzem meg meg, hogy az ebdüh ragados.”
Mondanunk sem kell, hogy a szöktető azonnal
volt férjéhez úzte magától szive imádoztját.

*Illinois államban egy bírlő furcsa kísér-
letet tett: a burgonyába egy egy szem borás
tett s ime a borsó szarát hajtott tele hüvelyekkes
a burgonya pedig 11-et szaporított; az élelmel
gazda úgy véli, hogy ily módon nemcsak kettőt
termétre tehetni szert, hanem a burgonya-beteg-
séget is el lehet hárítani.

*Pályázat egy lötenyészési kézikönyvre.
A földművelés, ipar és kereskedelmi magyar k.
miniszterium részéről egy népszerű lötenyészési
kézikönyv írására pályázat hirdettetett. A leg-
jobbnek ítélendő mű 300 forinttal fog jutalmaz-
tatni. Pályázati határidő folyó 1870. évi decem-
ber 1-je. A részletesebb pályázati föltételek a „Bu-
dapesti közlöny” hivatalos részében olvashatók.

*Egy obszitos kérvénye a királyhoz. Egy
kiszolgált katonát, ki pár év előtt őrmesteri rang-
gal quietált, az ambíció ismét kiragadta a „tett”
mezejére. Az öreg ur ugyanis békében élte hátra-
levő napjait s nem igen sokat tördött a katonasá-
ggal. Azonban a közelebbi előléptetéseknek fiát,
ki szintén a haderegnek szolgál, kinevezik őrmes-
ternek. Az öreg ur elhíti magát, hogy a fia
ezután mint egyenrangú vele, nem igen fog
iránta respektust érezni. Fogja magát, kérvényt
intéz a királyhoz, melyben arra kéri ő felségét,
hogy vágja ketté a természetellenes viszonyt,
mely apai tekintélyét össze-vissza csorbitja. Az
öreg kérelmét meghallgatták, s pár nap előtt
hadnagygyá, tiszteletbeli hadnagygyá
neveztek ki. Most a „respektus” egysúlya
helyre van állítva. Az apa megint parancsolhat
fiának.

revettem szemeim melyében, nem tudom, mi re-
tetetést, mi a sir borzadalmához hasonlított: szes-
méletlenül öszerezogtam.

XXI.

Képzelt eszésem felébresztett. Székemre ül-
tem. A borzasztó álomkép lebegett szemeim előtt.
Most halk zörög batot hozám a padlóról. — Re-
megtem, lehajoltam, észre vettem az eget, mely
az asztal körül tipegett. — Különös, mondtam ma-
gamban, rendesen lakomám után és midőn a bör-
tönör távozott, szokott megjelenni. Vajjon hány
óra van? Későn feküdtem le? És minden emléke-
zetem egyszerre visszatért: — Ah! istenem!
aláírtam; de még tehetek óvat. — Egy ugrással
az asztalhoz rohantam; az irat már nem volt ott;
helyében egy fatányér állott, félíg kihűlt levessal
tele. A börtnör már itt volt, reggelimet elho-
zandó; alva találván, itt hagyta a tányért és ma-
gával vivé az iratot.

Dél tájban a börtnör ebédemet hozá. Vidám
kedélyben volt.

— Néhány óra mulva, — monda, — szabad
lesz. Sok fáradságba került őnt észretéríteni. Én
igen jól tudtam, hogy ön áll fogja irni. Az ördög-
ben! Szibéria nem csekélység, és ön nem oly dü-
hös, mint azon fogoly, ki a csarnok végén lakik.
Neki is adtak át egy az önhöz hasonló iratot.
Ma reggel darabokra tépte és arczomba dobá. . .
Jó Isten! hisz ön ismeri a közmondást: a nő ta-
nácsa nem nagy dolog, de az, ki nem hallgat
arra, bolond.

Rámérsztett szemeimet; nem tudom, mi
volt e tekintetben, de félelmet gerjesztett bennem
és szótlanul távozott.

Este felé belépett Kriloff őrnagy, ki szabad-
ságotam elhozá. Modorában és beszédében büszke
hidegséget vettem észre, melyhez eddig nem szok-
tatott volt. Átadá pénzemet, órámat, egy szóval
mindent, mit bebörtönöztetésem alkalmával tölem
elvettek volt; végre irataimat, egy szabadságle-
velet, egy Németországba szóló utlevelet és az ál-
talam aláírt kötelezvénynek egy másolatát.

— Ezen másolat, — monda nekem, — arra
való, hogy emlékezetét felébressze, ha valamikor

Javítoknak felvétetik

egy a magyar nyelvi s helyesírásban teljesen jár-
tas, értelmes egyén

az „Alföld” kiadó hivatalában.

Sorozata

az aradmegyei bünyenyítő törvényeseken 1870.
évi június hó 21-ik napján nyilvánosan előadandó
bűnpereknek:

Motz Győző és társai elleni tolvajlás.
Ursz Juon és társai elleni testi sértés.
Lázáreszk Száva elleni életbiztonság.
Filimon Juon elleni testi sértés.
Bosnyák Mitru és társai elleni kihágás.
Ifj. Bardos Mihály „ „ „
Morár Flóra és társai elleni emberölés.
Markutz Mihály (Mik.) „ „ „
Június 23-án:

Mari Jank és társai elleni bűnpér.
Pero Jován „ „ „
Mercese Petru és társai elleni bűnpér.
Nadeszk Györgye „ „ „
Kaba Miklós „ „ „
Motz Nát „ „ „

Temesvárt, június 18. a következő számok
buzattak ki:

7 53 82 13 11.

Felhívás

az aradi daleylet t. tagjaihoz.

Az aradi daleylet fennállását veszélyeztető
moatoha körülmények a helybeli lapok urján köz-
tudomásra jutottak. Azokból, mik e tekintetben
felderítve lettek, kiviláglik, hogy az aradi dalár-
ügy legközelebb végenyészetre jut, ha mindazok,
kiknek ezen ügy iránt érdeklődniök kellene, azt
kellő melegséggel fel nem karolják.

Hogy az aradi daleylet tovább fennállhas-
son s szebb jövőre lehessen kilátása, az egyleti
élet gyökere ujjalakítására van szükség, e nél-
kül a régi bajok csakhamar a jelen sinlőds állá-
potára juttatnának vissza.

Ily helyzetben egy sikeres daleyleti köz-
gyűlés megtartása muhiatlan kellék, melynek
eddig ismételt egybehívása részvétlenség miatt
eredménytelen maradt.

A dalár-ügy sorsa tehát az ujjabban megki-
sérleendő közgyűlés sikerétől függ, amely a
kassinó egylet helyiségében, vasár-
nap, azaz f. hó 19-én, d. e. 1/10 órakor
fog megtartatni.

Felkérem az egylet t. tagjait, hogy e köz-
gyűlésen minél többen megjelenni s abban minél-
nagyobb érdeklődéssel résztvenni sziveskedjenek.

Kelt Aradon, 1870. évi jun us 13-án.

Avarf. Károly,
egyt. l. aleln.

Meghaltak Aradon.

Június 11-től 18-ig:

Belváros: Ádamovszky Teréz, 7 éves,
szatós leánya, gümő kor. — Kovács Julia, 7 hón.,
napsz. leánya, görösk. — Szász Lajos 48 év.,
pénzügyi hivatalnok, tüdővész. — Sávák Berta,
54 év., utmesterne, tüdőb.

Pernyáva: Joricza Vász, 39 év., napsz-
mos, bélrák. — Bogdán Mária, 8 hón., napsz-
mos leánya, vörösi himlő.

Sarkad: Káposztás Lajos, 4 év., festő fia,
aszkor.

Marospart: Barbora Anna, 8 nap., zein-
delyes lánya, rángás.

Közzázászat.

Üzlet tudósítás.

(Buchsbau és Redl.) Arad, jun. 18. Ám-
bár napról-napra biztosabban nézhetünk a jó ara-
tás bekövetkeztetésé elé, mégis úgy látszik, hogy

kisértetbe jőne, arról megfélekedesni, mire becsü-
letét lekötözték. — Most azt kérdése tölem, mi-
kor szándékozom elutazni?

— Mentől előbb, viszonzám.

— Holnap reggel, hét órakor, az első vonattal
elutazhatik. Egy rendőrségi ügynök lesz majd
ott, elutazásáról meggyőződendő. Különben ez fő-
löseges, bizunk szavában. — Ezen szavakra ki-
nyitá az ajtót, és távozásomra jelt adott. Előtte
haladtam; nem nyujtá nekem kezét; mosolygott.
Ezen mosolyban egy becsületes emberre nézve,
milyen én voltam, megvetés rejtett.

Az udvarra érve, várni parancsoltak, mond-
ván, hogy még néhány formáságon kell keresz-
tülmennem. A tágas udvar egyik szegletében egy
férfit, egy új foglyot pillanték meg, kinek egy
kovács egy csendőr segítségével a bilincseket
lábra veré. E férfi felém fordult; megismerém
Casimirt, kit nem tudom, micsoda esztelenéggért
börtönöztettek most be. Siettem innen távozni;
ha mutattam volna, hogy ismerem, bűnének súlyát
tán még jobban nehezíteném volna. Aanyi bizo-
nyos, hogy féltem tőle. Ő is megismert engem;
szemeit le sem vevé rólam; tekintete üldözött; és
szivemig hatott.

Egyszerre gunyosan kiáltá: Bizonyítom,
hogy Bolski Ladislás a szabadság bukását tulélni
nem fogja! — A csendőr mögölké a puskatü-
ával, őt hallgatása birandó. E pillanatban jelenték
nekem, hogy mehetek; hogy a kapuhoz érjek,
Casimir mellett kellett elhaladnom. Midőn két lé-
pésnyire voltam tőle, földre köpött és karját ki-
nyujtván, ejté ki e borzasztó szavakat: Te vagy
az, ki engem elárult!

— Ez aljas rágalom! felelém indulatosan.

A csendőr közénk lépett. — Mikor az ember
a pocsolóban felszik, kezdé Casimirt, már mind-
egy akár az állig, akár a szájig ér. — És daozára,
hogy a csendőr gallerijánál ragadta és megrázta,
dörgő hangon kiáltá: Élinek még lengyelek! El-
jen Lengyelhon!

(Folytatása következik.)

pése az erdélyi hadjáratban” Csutak Kál-
mántól; „A sebesült honvéd” Dalma di Győ-
zőtől; „Egy kiáltvány Kossuth Lajostól” ismer-
teti először nyomtatásban Hevesi Géza, mely
kiáltvány a magyar legió sorsára némi vilá-
got vet.

Továbbá igen érdekes közlemények Lauka
egy verse: „Elnyugodt a harc moraja” Med-
nyánszki Sándortól; „Egy száműzött napló-
jából; Degré Alajostól; „Az uriból lett hon-
véd” novella; A bouyi Lajostól; „Egy szegény
csenka története” a a könyvet bevégezi Tóth
Kalmánnak a Kisfaludy-társaságban is fölolvastott
s nagy hatást keltett gyönyörű verse: „Kik vol-
tak a honvédek”; mely költemény az apa és fia
közti párbeszédben a honvédeket dicsőíti.

Kik voltak a honvédek jó apám,
Hogy annyit emlegetek nevéket? —
— Midőn hazánkra törtek hé felől,
Őket szűlt a nemzet becsület.
Ha megűsz egykor édes gyermekem,
S szivedben évszáz búska örömet:
Hogy hazád neve messze ismerős,
Fiam! a honvédeknek köszönd!

A rövid öt strófából álló költemény valódi
gyöngye a kötetnek, mely finom papírra nyomva
cinos kiállításban, 322 lappal kapható minden
könyvkereskedésben 2 frt 20 kron.

Az egész tiszta jövedelem a fölépitendő hon-
védménház alapjára esik.

Varga János.

BOLSKY LADISLAS kalandja.

— Regény. —

Írta: Viktor Cherbuliez.

(Folytatás.)

XX.

Ez megtörténvén, úgy-mra vetém magamat,
és a takaróval arcom betakarom. Fogaim vaczog-
tak; hidegláz gyötört. Lassanként lecsendesül-

